

Barne og Familiedepartementet

Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Oslo, 11. juli 2024

Varsel om søksmål etter avslag om registrering etter tros- og livssynssamfunnsloven

1. Innledning

Advokatfirmaet BAHR AS bistår Norsk vegansamfunn (NVS).

Det vises til vedtak fra Statsforvalteren i Agder (SFAG) datert 19. september 2023 om avslag på NVS sin søknad om registrering som livssynssamfunn etter trossamfunnsloven, og vedtak datert 20. november 2023 om avvisning av NVS sitt krav om statstilskudd for 2023. Videre vises det til vedtaket Barne- og Familiedepartementets (BFD) fattet som klageorgan datert 24. juni 2024, hvor NVS sine klager ble avvist og SFAG sine vedtak datert 19. september 2023 og 20. november 2023 ble opprettholdt.

I disse vedtakene legger SFAG og BFD til grunn at veganisme ikke kan anses som et livssyn etter trossamfunnsloven, og at NVS ikke anses som et livssynssamfunn etter samme lov. NVS sin oppfatning er at veganisme, og i alle fall livssynet beskrevet av NVS, er et «livssyn» og NVS et «livssynssamfunn» i trossamfunnslovens forstand. SFAG og BFD sine vedtak bygger på feil rettsanvendelse og er derfor ugyldige.

NVS varsler med dette BFD om søksmål med krav om at vedtak datert 24. juni 2024 kjennes ugyldig.

2. Veganisme er et livssyn

Veganisme, og i alle fall livssynet beskrevet av NVS, er et «livssyn» etter trossamfunnsloven § 1 basert på en naturlig språklig forståelse av ordlyden. Uttalelser i forarbeidene trekker også i samme retning. I BFD sitt vedtak vektlegges det at veganisme ikke kan anses som et livssyn fordi et livssyn hovedsakelig angår forholdet mennesker imellom. At «livssyn» skal være begrenset til de antroposentriske oppfatninger mangler rettskildemessig forankring i både ordlyd, forarbeider og går imot avgjørelser og rettspraksis. I tillegg må begrepet «livssyn» tolkes i tråd med EMK Art. 9 og tilknyttet praksis. EMD har i flere avgjørelser lagt til grunn en vid forståelse av begrepet «livssyn», hvor en personlig eller kollektiv oppfatning er tilstrekkelig overbevisende, seriøs, sammenhengende og viktig («views that attain a certain level of cogency, seriousness, cohesion and importance»), så kan ikke lenger en stat bestemme hvorvidt et livssyn eller en bestemt måte å gi uttrykk for det på, er legitimt eller ikke, jf. Eweida mfl. mot Storbritannia (15. januar 2013), avsnitt 81. Veganisme, og i alle fall livssynet beskrevet av NVS, møter alle disse kriteriene. Veganisme har og blitt gitt eksplisitt beskyttelse etter EMK Art. 9, se *W. v. The United Kingdom*. Det påpekes at Likestillings- og Diskrimineringsombudet ved flere anledninger har anerkjent veganisme som et livssyn, basert på hvordan livssynet er beskrevet av NVS. Internasjonalt finnes det også en rekke eksempler fra rettspraksis hvor veganisme anerkjennes som et livssyn, her vises det eksempelvis til *Mr J Casamitjana Costa v The League Against Cruel Sports*, Retten i Hjørring sak BS-25191/2022-HJO, og Retten i

Hillerød sak BS-21754/2022-HIL. At veganisme er et livssyn har også blitt anerkjent i juridisk teori, se eksempelvis Harris, O'Boyle & Warbrick: *Law of the European Convention on Human Rights* (2009), side 426. Det vises videre til Grunnloven § 92, som pålegger norske myndigheter å håndheve menneskerettighetene på det nivå de er gjennomført i norsk rett, se HR-2016-2554-P-70 (Holship). En naturlig konsekvens av dette vil innebære at SFAG og BFD anerkjenner veganisme, og i alle fall livssynet beskrevet av NVS, som et «livssyn» etter trossamfunnsloven. Det påpekes videre at Lagmannsretten i LB-2023-156087 ikke fant det tvilsomt at ateisme er et «livssyn» etter trossamfunnsloven § 1, og tilsvarende må gjelde for veganisme.

3. NVS er et livssynssamfunn

NVS er et «livssynssamfunn» etter trossamfunnsloven § 1. NVS samler jevnlig medlemmer for møter hvor det veganske livssynet videreutvikles. Det skjer gjennom bygging av sosiale nettverk som muliggjør en livsstil som er i overensstemmelse med det veganske livssynet. Eksempler på dette er foredrag hvor NVS sine medlemmer får hjelp til å lykkes med å utøve, systematisere og videreutvikle sitt livssyn. NVS har utøvet det veganske livssynet ved å bidra til å utvikle veganisme som et livssyn beskyttet mot diskriminering ved at LDO sine avgjørelser (som anerkjenner veganisme som et livssyn) bygger på NVS sin livssynserklæring og definisjon av veganisme. NVS driver aktiv og oppsøkende virksomhet mot publikum for å rekruttere nye medlemmer til det veganske livssynet og NVS som livssynssamfunn. NVS har også en rekke seremonielle aktiviteter. Eksempelvis roseseremoni er en seremoni hvor det legges ned roser utenfor slakterier. Dette er dels for å bære vitne til den urett som begås mot dyr på slakterier, og dels for å utøve sjelesorg over den urett som dyrene opplever. Det påpekes også at et slikt seremonielt utslag av det veganske livssynet har bred internasjonal utbredelse blant veganere under den engelske betegnelsen «vigils», og er et eksempel på et typisk utslag av et vegansk livssyn. I tillegg har NVS også andre seremonielle tilbud og aktiviteter slik at NVS sine medlemmer kan markere store livsbegivenheter i tråd med sitt livssyn, eksempelvis navnefest, konfirmasjon, vigsel, og gravferd. I tilknytning til sistnevnte vises det eksempelvis til gravplassloven § 1 som slår fast at gravlegging skal skje «med respekt for avdødes ... livssyn» og dette er NVS med på å muliggjøre.

4. Svarfrist og fremdrift

BFD oppfordres med dette om å ta stilling til kravet og grunnlaget som beskrevet i dette dokumentet, og svare innen 2 uker. BFD bes oversende sitt svar innen 26. juli 2024.

Kommunikasjon i saken rettes til Advokatfirmaet BAHR AS v/Kristoffer Roheim Justad på epost krjus@bahr.no eller pr. brevpost PO Box 1524 Vika, NO-0117 Oslo.

Med vennlig hilsen,

Advokatfirmaet BAHR AS

Kristoffer Roheim Justad

Advokatfullmektig